

ÚTEKOVÁ VÄZBA

I. Typová (iba objektívna) hrozba vysokého trestu sama osebe bez ďalšieho pre naplnenie dôvodu tzv. útekovej väzby nie je dostačujúca. Na to, aby hrozba vysokého trestu bola dôvodom na tzv. útekovú väzbu, musia pristúpiť a predovšetkým byť preukázané aj iné skutočnosti, ktoré nemôžu byť všeobecnej povahy, ale musia byť konkrétne a vyplývať z konania obvineného, prípadne z iných skutkových okolností, z ktorých možno bezpečne vyvodit', že tu naozaj je dôvodná obava, že pre hrozbu vysokého trestu by obvinený mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu. Bez uvedenia a posúdenia takýchto okolností je rozhodnutie všeobecného súdu ústavne neudržateľné.

II. Vycestovanie do cudziny neznamena aj automaticky to, že obvinený sa chce pobytom v cudzine vyhýbať trestnému konaniu. Existenciu dôvodu tzv. útekovej väzby nemožno založiť len na skutočnosti, že sa obvinený vzhľadom na pracovné (podnikateľské) aktivity dlhodobo zdržiava v zahraničí. Bez uvedenia ďalších, pre rozhodnutie v prospech obmedzenia osobnej slobody konkrétnych okolností ide o ničím nepodložený, a teda neopodstatnený predpoklad, že by sa pobytom alebo skrývaním v zahraničí vyhýbal trestnému stíhaniu alebo trestu, zvlášť, ak krajina, v ktorej realizuje svoju podnikateľskú činnosť, je členským štátom Európskej únie, kde ide o priestor voľného pohybu občanov jej štátov, ktorého spoločná právna úprava týkajúca sa súdnej (ale aj policajnej) spolupráce v trestných veciach – do ktorej spadá aj konanie o európskom zatýkacom rozkaze – poskytuje primerané prostriedky eliminácie prípadného následného správania sťažovateľa naplňajúceho atribúty § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 599/2023 z 11. januára 2024)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **B. M.**, zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Pavčíkom, Kuzmányho 57, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Tpo/45/2023 z 18. júla 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Tpo/45/2023 z 18. júla 2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Tpo/45/2023 z 18. júla 2023 **z r u š u j e** .
3. Krajský súd v Košiciach **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **796,28 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu sp. zn. 6Tpo/45/2023 z 18. júla 2023. Navrhuje vydať rozhodnutie, ktorým by ústavný súd zakázal ďalšie obmedzenie jeho osobnej slobody. Zároveň požaduje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.
2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 599/2023-28 z 9. novembra 2023 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.
3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Michalovce (ďalej len „vyšetrovateľ“) pod ČVS: ORP-370/X-VYS-MI-2023 z 2. júla 2023 vznesené obvinenie pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona.
4. V označenej trestnej veci bol sťažovateľ uznesením Okresného súdu Michalovce sp. zn. 21Tp/27/2023 z 3. júla 2023 vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Riadny opravný prostriedok sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 6Tpo/45/2023 z 18. júla 2023 zamietol.
5. O následnej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podanej 25. júla 2023 okresný súd uznesením sp. zn. 21Tp/27/2023 z 24. augusta 2023 rozhodol tak, že väzbu sťažovateľa nahradil jeho písomným sľubom, prijatím záruky dôveryhodnej osoby za jeho ďalšie správanie, ako aj dohľadom probačného a mediačného úradníka s povinnosťou podrobiť sa kontrole technickým zariadením na kontrolu pohybu. Zároveň uložil sťažovateľovi konkrétne obmedzenia a povinnosti.
6. Sťažovateľ ani príslušný prokurátor proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu sťažnosť nepodali, v dôsledku čoho bol sťažovateľ z väzby prepustený.
7. Listom vyšetrovateľa z 10. augusta 2023 bol sťažovateľ upovedomený aj o zmene právnej kvalifikácie skutku na prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Trestného zákona.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ tvrdí, že v uznesení okresného súdu, ktorým bol vzatý do väzby, ani v napadnutom uznesení krajského súdu nie je uvedené, z akého konania, či už pred spáchaním skutku, alebo bezprostredne po ňom, vyplýva dôvodná obava z jeho úteku alebo skrývania sa, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu. Podľa jeho názoru je práve opak pravdou, keďže v trestnom konaní od začiatku poskytuje plnú súčinnosť pri vyšetrovaní, nemarí objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné stíhanie, nevytvára prietľahy v konaní, neuplatnil ani riadny opravný prostriedok proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Neurobil nič, čo by i len náznakom signalizovalo obavu z jeho úteku či skrývania sa s cieľom vyhnúť sa trestnému stíhaniu alebo trestu.

9. Zvýraznil nemožnosť vyvodzovania dôvodu tzv. útekovej väzby iba zo skutočnosti, že vzhľadom na svoje podnikateľské aktivity často cestoval do cudziny, pretože vycestovanie do cudziny neznamená automaticky snahu vyhýbať sa trestnému konaniu. Tento názor má podľa sťažovateľa základ aj v judikatúre ústavného súdu, na ktorú však okresný súd ani krajský súd neprihliadli.

10. Nesúhlasí ani s tvrdením, že za relatívne dlhý čas má v zahraničí vytvorené podmienky, ktoré by mu spolu s dostatkom finančných prostriedkov umožnili pohybovať sa na viacerých miestach v zahraničí v snahe vyhýbať sa účinnému predvolaniu k procesným úkonom, pretože v Nemecku má vytvorené zázemie iba pracovné, nie však rodinné ani životné, ktoré, naopak, má vybudované na Slovensku, kde má aj trvalé bydlisko a sídlo svojej obchodnej spoločnosti. Neplánuje si založiť rodinu v Nemecku ani sa tam usadiť, čoho dôkazom je aj kúpa bytu v Prešove, kvôli ktorej v tom čase prišiel na Slovensko. S týmito sťažovateľom v predmetnom konaní uvádzanými skutočnosťami sa však všeobecné sudy nevysporiadali.

11. Odôvodnenie väzby hrozbou vysokého trestu sťažovateľ takisto neakceptuje. Argumentácia konajúcich súdov v tomto smere nemôže podľa neho obstať, pretože takýmto úsudkom konajúci súd pracoval so stavom *pro futuro*, keďže poškodený nebol v bezprostrednom ohrození života, žiadny lekársky záver o možnom zhoršení zdravotného stavu poškodeného zaznamenaný nebol, preto hypotetická predikcia o možnom sprísnení právnej kvalifikácie skutku bez relevantných skutočností odôvodňujúcich takéto sprísnenie bola zo strany súdu neakceptovateľná a ústavne netolerovateľná.

12. Sťažovateľ trvá na názore, že úvahy prvostupňového súdu, s ktorými sa stotožnil aj sťažnostný súd, o jeho zázemí a vytvorených podmienkach v Nemecku, dostatku finančných prostriedkov, ktoré by mu zabezpečili migráciu na viacerých miestach v zahraničí v snahe vyhýbať sa účinnému predvolaniu k procesným úkonom, či dokonca neakceptovateľná hypotetická predikcia hrozby vysokého trestu sú len abstraktnou špekuláciou bez fakticko-vecného základu a v rozpore s judikatúrou ústavného súdu.

13. Napadnutému rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ vytýka, že nespĺňa zákonné požiadavky na odôvodnenie uznesenia podľa § 176 ods. 2 Trestného poriadku, keď sťažnostný súd nereagoval na podstatné a právne relevantné námietky uvedené v sťažnosti proti prvostupňovému uzneseniu o vzatí do väzby a s ktorými sa nevysporiadali. Išlo o argumentáciu najmä k judikatúre vo vzťahu k podnikateľským aktivitám, čo bol jeden

z dôvodov vzatia sťažovateľa do väzby; dobrovoľnému dostaveniu sa pred vyšetrovateľa; zakúpeniu leteniek pred tým, ako došlo k spáchaniu skutku; kúpe bytu tesne pred skutkom s cieľom usadiť sa na Slovensku; poukázaniu na neakceptovateľnosť hrozby vysokého trestu ako dôvodu väzby adekvátnou judikatúrou; možnosti riadenia firmy aj z miesta bydliska bez potreby vycestovať do zahraničia; hroziacemu vážnemu neodvratiteľnému následku v podobe spôsobenia existenčných problémov spolupracovníkom, ktorí boli na výplatu odmeny odkázaní na sťažovateľa; ako aj k jeho osobe, doterajšiemu životu a postoju k spáchanému skutku.

14. V závere sťažovateľ považoval za mimoriadne dôležité poukázať na okolnosť hodnú osobitného zreteľa týkajúcu sa skutočného dôvodu pozbavenia ho jeho osobnej slobody. Podľa jeho názoru je nesporné, že v tzv. útekovej väzbe bol len preto, že na otázku vyšetrovateľa, aby uviedol svoje zamestnanie, pravdivo, bez skresľovania skutočnosti klamstvom uviedol, že je slovenským podnikateľom, ktorého zamestnanci vykonávajú elektroinštalačné práce v Nemecku. Keby povedal len, že je podnikateľ, ani policajt, ani prokurátor by nevedeli, že miesto výkonu podnikateľskej činnosti jeho spolupracovníkov je v Spolkovej republike Nemecko, *„teda s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou, by... vo výkone väzby nebol“*. Vníma to ako hrubú nespravodlivosť, *„keď sa človek v právnom a demokratickom štáte, ktorý doposiaľ nielenže nebol súdne trestaný, ale nebol ani priestupkovo riešený, dostane do výkonu väzby medzi lupičov, vrahov, recidivistov len preto, že vypovedal pravdu o všetkých skutočnostiach... za súčasného bolestivého uvedomia si, že keby informáciu upravil klamstvom, ktoré by sa všeobecne malo považovať za nežiadúci spoločenský jav, nenastal by ten závažný následok v podobe jeho 55 dňového pozbavenia osobnej slobody v rámci väzobného stíhania, aký nastal, keď hovoril pravdu“*.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

15. Krajský súd sa so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľa nestotožnil, jeho námietky považoval za neopodstatnené a nedôvodné. Podľa jeho názoru sa v podstate zaoberal všetkými sťažnostnými námietkami, ktoré boli relevantne spôsobilé v tom čase a za danej dôkaznej situácie zvrátiť prvostupňové rozhodnutie o vzatí sťažovateľa do väzby. Svoje rozhodnutie v spojení s rozhodnutím okresného súdu považuje za také, ktoré objasňuje významné skutočnosti odôvodňujúce právny záver o naplnení formálnych a materiálnych podmienok tzv. útekovej väzby.

16. Pokiaľ išlo o možnosti nahradenia väzby sťažovateľa, podľa názoru krajského súdu sa s touto otázkou dostatočne vysporiadal už okresný súd, ktorý svoje závery a zistenia jasne, zrozumiteľne a výstižným spôsobom formuloval a krajský súd sa v plnej miere stotožnil s vysloveným právnym názorom súdu prvého stupňa.

17. Vo vzťahu k faktickej argumentácii sťažovateľa krajský súd uviedol, že kúpa bytu v Prešove a pozemkov v Sabinove v čase rozhodovania o väzbe nebola náležitým spôsobom podložená a preukázaná. Za potrebné konajúci súd považoval poukázať na skutočnosť, že sťažovateľ napriek trvalému pobytu a sídlu obchodnej spoločnosti u svojich rodičov

na Slovensku nebol žiadnym iným významnejším spôsobom viazaný na miesto svojho trvalého bydliska (napr. manželka, družka a deti). Za ostatných sedem rokov sa prevažnú časť roka zdržiaval v Nemecku. Jeho tvrdenia o možnosti riadenia obchodnej spoločnosti z domu boli podľa krajského súdu v čase rozhodovania o väzbe v priamom rozpore s jeho výpoveďou, v ktorej uviedol, že 40 týždňov v roku je v zahraničí, kde riadi na rôznych stavbách a miestach v Nemecku približne 40 pracovníkov.

18. K tvrdeniu sťažovateľa, že jeho väzobný dôvod bol založený len na tom, že sa dlhodobo pracovne zdržiava v Nemecku, krajský súd uviedol, že okrem toho boli zohľadnené aj rozsiahle a ťažké poranenia poškodeného, spôsob spáchania skutku, fáza trestného stíhania a okolnosti na strane sťažovateľa ako osobné a rodinné pomery.

19. V závere krajský súd, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, zdôraznil, že pri rozhodovaní o väzbe súd môže riziko úteku len odhadovať (prognózovať), a preto nie je nevyhnutne potrebné, aby zo strany väzobne stíhaných obvinených už k takýmto konaniam alebo pokusom o ne došlo. Každé rozhodnutie o väzbe sa odohráva len v rovine pravdepodobnosti, a nie istoty týkajúcej sa dôsledkov, ktoré môžu nastať, pokiaľ nebude obvinený v primeranej dobe držaný vo väzbe.

20. Napokon krajský súd uviedol, že v dôsledku zmeny právnej kvalifikácie zo zločinu na prečin sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením sp. zn. 21Tp/27/2023 z 24. augusta 2023 vyhovel žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a túto nahradil písomným sľubom sťažovateľa, prijatím záruky dôveryhodnej osoby za jeho ďalšie správanie a dohľadom probačného a mediačného úradníka s povinnosťou podrobiť sa kontrole technickým zariadením na kontrolu pohybu, za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení.

21. Za týchto okolností krajský súd považoval namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru za nedôvodné, a preto navrhol jeho ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

III.2. Replika sťažovateľa:

22. Sťažovateľ v replike zotrval na názore, že krajský súd pri rozhodovaní o väzbe nepostupoval zákonne a ústavne akceptovateľne. Vo vyjadrení krajský súd nevysvetlil, prečo väzbu nenahradil, pritom neexistovali žiadne logické ani zákonné dôvody nahradeniu väzby nevyhovieť, keďže sťažovateľ nebol nikdy súdne trestaný, ani priestupkovo, dobrovoľne sa dostavil na políciu, čo bolo v priamom protiklade s útekovým konaním. Od začiatku poskytoval orgánom činným v trestnom konaní plnú súčinnosť. Zákonné podmienky na nahradenie väzby teda boli splnené.

23. V ďalšom sťažovateľ v podstate zopakoval a rozšíril argumentáciu uvedenú v ústavnej sťažnosti, zvýraznil, že z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nijako nevyplýva, v čom konkrétne spočíval dôvod nutnosti jeho väzobného stíhania pre ochranu spoločnosti a dosiahnutie účelu trestného konania, ani to, pre aké konkrétne obstojné a zákonné dôvody nebolo možné väzbu nahradiť miernejším prostriedkom obmedzenia osobnej slobody. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia neobsahuje podľa sťažovateľa zmienku o tom,

že sa krajský súd argumentáciou proti uzneseniu prvostupňového súdu zaoberal a už vôbec nie je zrejmé, ako sa s ňou vysporiadal. Jediným vecným vyjadrením úvahy sťažnostného súdu bola všeobecná formulácia, že tvrdenia sťažovateľa v písomných dôvodoch sťažnosti sťažnostný súd vôbec nepresvedčili a keďže neboli zistené žiadne pochybenia v prvostupňovom rozhodnutí, s ktorým sa nadriadený súd plne stotožnil, bol riadny opravný prostriedok sťažovateľa zamietnutý.

24. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu je podľa sťažovateľa formálne, nie vecné a zákonné, a preto ústavne nesúladne.

25. Sťažovateľ nesúhlasil s tvrdením, že by pri rozhodovaní o väzbe neboli informácie o kúpe bytu náležite podložené a preukázané, a nič nebránilo krajskému súdu overiť ich z verejne dostupného registra evidencie vlastníckych práv k nehnuteľnostiam.

26. Konštatáciu krajského súdu, že tvrdenia sťažovateľa o riadení spoločnosti z domu boli v čase rozhodovania o väzbe v priamom rozpore s jeho výpoveďou o tom, že 40 týždňov v roku je v zahraničí, kde riadi na rôznych stavbách a miestach v Nemecku približne 40 pracovníkov, ktorí vykonávajú stavebné a elektroinštalačné práce, sťažovateľ považuje za zarážajúcu. Nevie, v čom nachádzal krajský súd rozpor. S využitím elementárnej logiky bolo možné prijať záver, že dovtedy sťažovateľ nemal dôvod riadiť spoločnosť výlučne z domu, čo však neznamenal, že to nebolo možné. Práve naopak, 12 týždňov z kalendárneho roka, ktoré trávil na Slovensku, bol prirodzene nútený svoju firmu riadiť na diaľku. Obe tvrdenia sťažovateľa sú pravdivé, avšak obsahovo i významovo od seba oddelené, preto, ak krajský súd vidí v týchto tvrdeniach priamy rozpor, znamená to nedostatočne naštudovaný spisový materiál alebo špekulácie zo strany krajského súdu spočívajúce v nesprávnom vyhodnotení dôkazov.

27. Krajský súd sa vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti nijako nezaoberal tým najpodstatnejším z ústavnej sťažnosti, a to, že do väzby bol vzatý len preto, že vyšetrovateľovi uviedol pravdivú odpoveď týkajúcu sa svojho zamestnania.

28. K tvrdeniu krajského súdu, že v dôsledku zmeny právnej kvalifikácie prvostupňový súd vyhovel žiadosti sťažovateľa a prepustil ho 24. augusta 2023 z väzby na slobodu, sťažovateľ uviedol, že toto nie je pravdivé, pretože dôvod, pre ktorý bolo vyhovené jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu so súčasným nahradením väzby, bol ten, že si zabezpečil samostatné bývanie v meste Prešov, čo viedlo konajúci súd k úvahe, že si spája svoje spoločenské a rodinné zázemie do budúcnosti s pobytom na Slovensku, ako aj predloženie písomného sľubu a záruky dôveryhodnej osoby, čo uvádza súd vo svojom uznesení z 24. augusta 2023. Okresný súd v čase rozhodovania o žiadosti (24. augusta 2023) upozornenie vyšetrovateľa o zmene právnej kvalifikácie v spise nemal. Vyplýva to zo zápisnice o jeho výsluchu ako obvineného k rozhodnutiu o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, keď práve obhajca na zmenu právnej kvalifikácie poukázal a upozornenie vyšetrovateľa predložil krátkou cestou do spisu. Samotná vôľa prvostupňového súdu nahradiť väzbu bola čitateľná aj z toho, že pred rozhodovaním o žiadosti dal okresný súd bezprostredne po jej podaní pokyn probačnému a mediačnému úradníkovi k vykonaniu predbežného šetrenia v súvislosti s výkonom rozhodnutia technickými prostriedkami. Nemôže teda obstať tvrdenie

krajského súdu prezentované vo vyjadrení, že v dôsledku zmeny právnej kvalifikácie zo strany vyšetrovateľa bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu, pretože to tak nebolo.

29. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ zotrval na ním podanej ústavnej sťažnosti.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

30. Podľa § 58 ods. 3 zákona ústavnom súde môže ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti upustiť od ústneho pojednávania, ak je na základe podaní účastníkov a spisov predložených ústavnému súde zrejme, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

31. Ústavný súd po oboznámení sa s podaniami účastníkov a s predloženými dokumentmi, ako aj s prihliadnutím na predmet konania dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, preto podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania upustil.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

32. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 6Tpo/45/2023 z 18. júla 2023, ku ktorému malo dôjsť jednak tým, že pre vzatie sťažovateľa do väzby neexistovali materiálne podmienky, ako aj tým, že sa krajský súd nezaoberal, a teda ani nevysporiadal s relevantnou sťažovateľom uplatnenou argumentáciou.

33. Obsahom základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy je ustanovenie, podľa ktorého osobu možno do väzby vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Ústavný rámec dopĺňajú ustanovenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, podľa ktorého nikoho nemožno pozbaviť slobody, pokiaľ sa tak nestane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní. Z ústavy a rovnako aj z dohovoru vyplýva, že každé obmedzenie osobnej slobody väzbou môže nastať len z dôvodov ustanovených zákonom. Preto právna úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 315/06). Pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby (uznesenie o vznesení obvinenia) a materiálne predpoklady väzby, keď musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a spáchal ho obvinený; zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby takéto rozhodnutia boli založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

Súčasťou ústavného práva obvineného na osobnú slobodu je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia o väzbe, ktoré zrozumiteľným, zákonným a najmä preukázaným, a teda ústavne konformným spôsobom potvrdí skutočnú existenciu niektorého zo zákonných dôvodov väzby (I. ÚS 187/09).

34. Právomoc ústavného súdu na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (I. ÚS 147/09, II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03). Ústavný súd teda neplní ani nemôže plniť úlohu pomyselnej tretej inštancie vo väzobnom konaní a neprislúcha mu ani prehodnocovať závery všeobecných trestných súdov prijaté na základe nimi vykonaného dokazovania. Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (I. ÚS 187/09, rozsudok vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 11894/85, bod 67).

35. Sťažovateľ nenamieta, že by proti nemu vznesené obvinenie nebolo dôvodné. Podstatou jeho námietky porušenia základného práva na osobnú slobodu a práva na slobodu a bezpečnosť je, že neboli a nie sú dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Vychádza z toho, že okrem hrozby vysokého trestu u neho súdy neuviedli ďalšie relevantné konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu z vyhýbania sa trestnému stíhaniu alebo trestu.

36. Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého rozhodnutia v snahe zistiť, či bolo alebo nebolo základnému právu sťažovateľa na osobnú slobodu dané zo strany nadriadeného súdu zadost'

37. V relevantnej časti odôvodnenia krajský súd okrem iného uviedol, že sťažovateľ ako obvinený v prípravnom konaní nevypovedal. Pri vypočutí na súde prvého stupňa uviedol, že na kritický večer sa nepamätá, pretože bol pod značným vplyvom alkoholu. *«Mal jednoducho úplné „okno“.»* Doplnil, že trvalý pobyt má v obci Kamenica, avšak na Slovensku sa zdržiava veľmi málo, keďže pracuje v zahraničí, v Nemecku, a to už viac ako sedem rokov, a má tam vytvorené svoje zázemie. Z Nemecka chodí na Slovensko viac-menej z pracovných dôvodov. V minulosti nemal žiadne konflikty a považuje sa za nekonfliktného človeka. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia ako obvinený sťažnosť nepodal.

38. Naplnenie dôvodu tzv. útekovej väzby krajský súd nachádzal najmä v nespornej skutočnosti, že obvinený sťažovateľ dlhodobo žije v zahraničí a na Slovensko chodí iba sporadicky. V tejto súvislosti podľa nadriadeného súdu okresný súd správne poukázal na to, že v prípade preukázania viny, ako aj možnej úpravy právnej kvalifikácie skutku súvisiacej s vývojom zdravotného stavu poškodeného je možný a dôvodný aj predpoklad vyhýbania sa trestnému stíhaniu, a to pobytom v zahraničí, čo môže byť vyvolané aj obavou z hroziaceho uloženia vyššieho trestu.

39. Keďže krajský súd považoval prvostupňové rozhodnutie za zákonné, správne a dostatočne odôvodnené a zároveň na neho odkázal, ústavný súd sa oboznámil aj s obsahom rozhodnutia okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby a to v súlade so svojím ustáleným právnym

názorom, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, I. ÚS 487/2021, III. ÚS 625/2022), pretože tieto konania z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Taktiež v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60). Uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového súdu, ako aj druhostupňového súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

40. Okresný súd rozhodnutie o vzatí sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku oprel predovšetkým o skutočnosť, že sťažovateľ sa už dlhodobo zdržiava v zahraničí, aj keď z dôvodu plnenia pracovných resp. podnikateľských aktivít. Podľa názoru súdu prvého stupňa za relatívne dlhý čas (7 rokov) má sťažovateľ v zahraničí vytvorené zázemie a podmienky, ktoré by mu umožnili pohybovať sa na viacerých miestach v zahraničí v snahe vyhýbať sa účinnému predvolaniu k procesným úkonom. Obvinený ako jediný spoločník a konateľ obchodnej spoločnosti s vysokou mierou pravdepodobnosti disponuje aj dostatočným finančným zabezpečením, ktoré by mu takúto možnú migráciu zabezpečilo. V tejto súvislosti súd poukázal na to, že v prípade preukázania viny, ako aj možnej úpravy právnej kvalifikácie skutku súvisiacej s vývojom zdravotného stavu poškodeného je možný a dôvodný aj predpoklad, že eventuálne vyhýbanie sa trestnému stíhaniu pobytom v zahraničí môže byť vyvolané aj obavou z vyššieho trestu, ktorý obvinenému sťažovateľovi hrozí, ak by sa vyvinul dôkazný stav výraznejšie v jeho neprospech. Preto súd uznal existenciu väzobného dôvodu v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

41. V prvom rade ústavný súd považoval za nevyhnutné vysporiadať sa s otázkou hrozby vysokého trestu a jeho spôsobilosťou byť dôvodom pozbavenia osobnej slobody obvineného – sťažovateľa väzbou. Sťažovateľ, odkazujúc na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 187/09, argumentuje, že samotná hrozba vysokého trestu nie je spôsobilým väzobným dôvodom. Na to, aby hrozba vysokého trestu bola dôvodom na tzv. útekovú väzbu, musia pristúpiť a predovšetkým byť preukázané aj iné skutočnosti. Tieto ďalšie skutočnosti nemôžu byť všeobecnej povahy, musia byť konkrétne a vyplývať z konania obvineného, prípadne z iných skutkových okolností, z ktorých možno bezpečne vyvodiť, že tu naozaj je dôvodná obava, že pre hrozbu vysokého trestu by obvinený mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu.

42. Ústavný súd v tejto súvislosti však poukazuje na rozhodovaciu činnosť ESLP vo vzťahu k čl. 5 ods. 3 dohovoru, ale aj na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu (napr. I. ÚS 162/2016), z ktorej vyplýva, že dôvodné podozrenie zo spáchania závažného trestného činu spoločne s hrozbou vysokého trestu je potrebné považovať za dostatočný a spôsobilý väzobný dôvod, aj keď dočasný a v počiatočných štádiách trestného stíhania.

43. Z komentovaného znenia dohovoru vyplýva, že „*ESLP považuje závažnosť obvinění a s tím spojenou závažnosť trestu, kterému obviněný čelí, za dostatečný důvod sám o sobě pouze na omezenou dobu. Poté jej standardně považuje spíše pouze za jeden z argumentů*

na podporu tvrzení, že vazba byla odůvodněna nebezpečím, že stěžovatel uprchne, pokud by byl propuštěn na svobodu, byť teoreticky závažnost hrozícího trestu může být pro obviněného dosti silnou motivací také proto, aby mařil vyšetřování nebo pokračoval v trestné činnosti.“ (Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck 2012. s. 515.).

44. Inými slovami, EŠLP pripúšťa, že závažnosť trestu, ktorému je obvinený vystavený, je relevantným aspektom pri hodnotení rizika, že utečie alebo že sa trestného činu dopustí znovu. Zároveň však opakovane upozorňuje, že závažnosť vznesených obvinení (a z toho plynúcu závažnosť hroziaceho trestu) nemôže sama osebe slúžiť ako ospravedlnenie dlhotrvajúcej väzby [Iljiov proti Bulharsku, rozsudok, 26. 7. 2001, č. 33977/96, body 80 – 81]. Treba, aby nevyhnutnosť ponechania obvineného vo väzbe bola podopretá aj ďalšími okolnosťami [Kondratyev, bod 52].“.

45. Vychádzajúc z uvedených téz, ústavná sťažnosť sa môže *prima facie* v tejto časti javiť ako zjavne neopodstatnená, pretože v danej trestnej veci išlo o rozhodovanie o prvotnom vzatí sťažovateľa do väzby (t. j. nie o jej pokračovaní po uplynutí dlhšieho obdobia jej trvania) a v rozhodnom čase mu podľa vtedy aktuálnej právnej kvalifikácie skutku (okrem iného išlo aj o zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona) hrozil trest odňatia slobody v rozmedzí štyroch až desiatich rokov. Podmienky na uplatnenie dôvodu útekovej väzby v zmysle uvedenej judikatúry tak zdanlivo mohli byť splnené. Avšak takéto hodnotenie nemožno považovať za úplné a dostatočné.

46. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na príbuznosť (obdobnosť) dotknutej trestnej právnej úpravy Českej republiky a Slovenskej republiky považoval za relevantný názor judikovaný Ústavným súdom Českej republiky [pozri napr. sp. zn. III. ÚS 566/03 z 1. apríla 2004 (N 48/33 SbNU 3), sp. zn. I. ÚS 1694/2014 z 28. júla 2014], akceptovaný rovnako slovenským ústavným súdom (pozri napr. I. ÚS 162/2016, IV. ÚS 339/2018), ktorý síce hovorí, že hrozba vysokým trestom sama osebe zakladá dôvodnosť obavy pred vyhýbaním sa trestnému stíhaniu, a tým naplneniu dôvodnosti väzby podľa príslušného ustanovenia Trestného poriadku, ale, a to nadobúda na relevancii práve v danej veci, musí jednoznačne ísť o konkrétnu hrozbu vysokého trestu, teda hrozbu podloženú jedinečnými špecifickými okolnosťami spáchaného skutku v spojení s ďalšími aspektmi danej trestnej veci, a to v rámci rozpätia trestnej sadzby stanovenej Trestným zákonom. Typová (iba objektívna) hrozba vysokého trestu sama osebe bez ďalšieho pre naplnenie dôvodu tzv. útekovej väzby nie jej dostačujúca. Za hrozbu vysokým trestom treba považovať, ak možno predpokladať uloženie trestu odňatia slobody vo výške najmenej okolo ôsmich rokov [nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 3294/09 zo 17. mája 2011 (N 93/61 SbNU 447), body 12 – 13; sp. zn. I. ÚS 2208/13 z 11. decembra 2013 (N 215/71 SbNU 517), body 28 – 29; sp. zn. I. ÚS 2665/13 z 12. decembra 2013 (N 217/71 SbNU 545), bod 15]. Osemročný trest odňatia slobody považuje za vysoký trest takisto judikatúra slovenských všeobecných súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 4/2015 z 5. februára 2015 publikované v Zbierke pod č. 90/2015).

47. Ako Ústavný súd Českej republiky vo svojich rozhodnutiach uviedol [nález sp. zn. I. ÚS 603/07 zo 7. júna 2007 (N 95/45 SbNU 353), bod 20; nález

sp. zn. I. ÚS 2208/13, bod 30; nález sp. zn. I. ÚS 980/14, bod 42], ani túto judikatúru nemožno chápať ako „*bianko šek*“, do ktorého stačí vpísať odhad možného budúceho trestu za konkrétnu stíhanú vec vo výške najmenej osem rokov odňatia slobody a na jeho základe potom odôvodniť vzatie do väzby alebo následné ponechanie vo väzbe bez prihliadnutia na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci. V prvom rade musí súd zvážiť prípadné námietky obvineného, ktorý má právo preukazovať existenciu konkrétnych skutočností (silných dôvodov), ktoré dôvodnú obavu z následkov uvedených v príslušnom ustanovení Trestného poriadku eliminujú, a vylučujú tak aplikáciu väzobného dôvodu.

48. Podľa názoru ústavného súdu v trestnej veci sťažovateľa konajúce všeobecné sudy nijako bližšie nekonkretizovali, či bola splnená práve podmienka reálnej hrozby vysokého trestu odňatia slobody (približne osem rokov v zmysle spomenutej judikatúry). Vo svojich rozhodnutiach síce uviedli, že sťažovateľ mal na poškodeného (a na ďalšiu osobu) zaútočiť hrubým, vulgárnym a agresívnym spôsobom, že sa skutku mal dopustiť na mieste verejnosti prístupnom, a zároveň pri následku konania sťažovateľa vychádzali z lekárskej správy týkajúcej sa zranení poškodeného, ktorá dobu jeho liečenia a práceneschopnosti iba predpokladala, avšak tieto okolnosti uviedli bez ich hodnotenia ako spôsobilé vzbudiť dôvodný predpoklad, že sťažovateľovi skutočne hrozí vysoký trest odňatia slobody. S týmto následkom konajúce všeobecné sudy hodnotenie uvedených skutočností nijakým relevantným spôsobom nespájali a nespojili. Takáto chýbajúca nadväznosť z hľadiska ústavnej požiadavky dostatočného a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia o osobnej slobode nemôže obstať.

49. Ústavný súd pre úplnosť uvádza, že nedisponuje oprávnením preskúmať v trestnom konaní zistené skutkové okolnosti a hodnotiť ich v tom zmysle, či tieto boli spôsobilé privodiť hrozbu vysokého trestu sťažovateľovi alebo nie, preto ústavný súd nemohol v týchto súvislostiach ani konštatovať neexistenciu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Táto právomoc prislúchala a prislúcha jedine všeobecnému súdu rozhodujúcemu v trestných veciach, ktorý, ak pri rozhodovaní o väzbe dospeje k presvedčeniu, že obvinenému vysoký trest hrozí, je povinný takýto predpoklad v rozumnej miere odôvodniť, opierajúc sa adekvátne aj o ustanovenie Trestného zákona upravujúceho zásady ukladania trestov (§ 34 ods. 4), podľa ktorého pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

50. Ústavný súd teda považoval za potrebné vytknúť krajskému súdu (a tým aj súdu prvostupňovému) absenciu uvedenia presvedčivejších – konkrétnejších – argumentov pre svoj záver o reálnej hrozbe uloženia vysokého trestu odňatia slobody sťažovateľovi [k tomu aj m. m. III. ÚS 33/2023 (ZNaU 27/2021)].

51. Za významné, opodstatnené a zároveň akceptovateľné považoval ústavný súd rovnako tvrdenie sťažovateľa o nemožnosti založenia existencie dôvodu tzv. útekovvej väzby len na skutočnosti, že sa vzhľadom na pracovné (podnikateľské) aktivity dlhodobo zdržiava v zahraničí. Táto okolnosť sama osebe skutočne nestačí na uvalenie väzby. Bez uvedenia ďalších, pre rozhodnutie v prospech obmedzenia osobnej slobody konkrétnych okolností tak

ide o ničím nepodložený, a teda neopodstatnený predpoklad, že by sa pobytom alebo skrývaním v zahraničí vyhýbal trestnému stíhaniu alebo trestu.

52. Zvlášť je potrebné prihliadať na fakt, že dotknutou je Spolková republika Nemecko, v ktorej sťažovateľ realizuje svoju podnikateľskú činnosť, a tá je rovnako ako Slovenská republika členským štátom Európskej únie, ide teda o priestor, ktorého spoločná právna úprava týkajúca sa súdnej (ale aj policajnej) spolupráce v trestných veciach – do ktorej spadá aj konanie o európskom zatýkacom rozkaze – poskytuje primerané prostriedky eliminácie prípadného následného správania sa sťažovateľa napĺňajúceho atribúty § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Navyše, ide o priestor voľného pohybu občanov oboch štátov.

53. Okresný súd a následne krajský súd danosť dôvodu útekovej väzby opreli o zistenie, že sťažovateľ má vzhľadom na svoje dlhodobé pôsobenie v Nemecku vytvorené zázemie a podmienky umožňujúce mu pohybovať sa na viacerých miestach tohto štátu, ako aj o dispozíciu finančných prostriedkov pre takéto správanie. Ústavný súd nepovažuje tieto úvahy konajúcich všeobecných súdov za úplne nelogické alebo iracionálne, avšak vzhľadom na predchádzajúci bod odôvodnenia tohto rozhodnutia nemôžu byť považované za dostatočné a nezodpovedajú ani záverom sťažovateľom uvádzanej judikatúry všeobecných súdov zastúpenej uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Tpo/47/2015 z 23. júla 2015, z ktorej vyplýva, že zo skutočnosti, že obvinený vzhľadom na svoje podnikateľské aktivity často cestoval do cudziny, nie je možné vyvodzovať dôvod útekovej väzby (rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 645/1999), pretože vycestovanie do cudziny neznamená aj automaticky, že obvinený sa chce pobytom v cudzine vyhýbať trestnému konaniu.

54. Aj v tejto časti je preto napadnuté uznesenie krajského súdu nedostatočne odôvodnené.

55. V súvislosti s nenahradením sťažovateľovej väzby ústavný súd znovu pripomína, že súd rozhodujúci o väzbe je povinný skúmať významné skutočnosti pre a proti väzbe, vrátane možnosti nahradiť ju miernejším opatrením. Nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby byť stíhaný na slobode (teda s využitím proporcionálne miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv – R 44/2018; m. m. napr. I. ÚS 487/2021, III. ÚS 625/2022). Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi opakovane akcentuje, že väzba predstavuje vážny zásah do osobnej slobody. Preto je povinnosťou všeobecných súdov obzvlášť citlivo zvažovať argumenty pre ďalšie trvanie väzby. Z ustanovení Trestného poriadku priamo vyplýva povinnosť všeobecných súdov skúmať, či je v prípade dôvodnosti väzby možné väzbu nahradiť alternatívnymi prostriedkami (m. m. napr. III. ÚS 520/2021, III. ÚS 625/2022).

56. Pokiaľ ide o odôvodnenie nenahradenia väzby v sťažovateľom prípade, okresný súd aj krajský súd, ak aj mali snahu odôvodniť nemožnosť nahradenia väzby zárukou za správanie sťažovateľa ponúknutou jeho rodičmi konkrétnymi skutkovými okolnosťami, ostatné inštitúty umožňujúce nahradiť väzbu (písomný sľub, peňažnú záruku a probačný dohľad) odmietli s poukazom na abstraktné formulačné konštrukcie bez dostatočného previazania na skutkové okolnosti konkrétnej veci, najmä so zreteľom na charakter, spôsob a okolnosti spáchania trestnej činnosti, osobu sťažovateľa a povahu prípadu. Ich úvahy vykazujú značnú mieru

všeobecnosti, neadresnosti a hypotetickosti bez jasných a racionálne uchopiteľných dôvodov takého závažného obmedzenia základných práv (pozri napr. III. ÚS 523/2021, III. ÚS 625/2022).

57. Preskúmaním odôvodnenia uznesenia okresného súdu o väzbe v spojení s napadnutým uznesením, ktoré tvoria jeden celok (k tomu bližšie bod 39 tohto nálezu), ústavný súd dospel k záveru, že všeobecné súdy sa v okolnostiach preskúmvanej veci nezaoberali možnosťou nahradenia väzby sťažovateľa dostatočným spôsobom. Pokiaľ všeobecné súdy odmietli nahradiť väzbu alternatívnymi prostriedkami, mali uviesť konkrétne (nie abstraktné) dôvody, pre ktoré nahradenie väzby nebolo možné. Argumentačne všeobecné a strohé konštatovania nedávajú odpoveď na otázku, z akých skutkovo konkrétnych dôvodov nebolo možné väzbu sťažovateľa nahradiť. Bez uvedenia konkretizačných skutkových okolností nemožno identifikovať žiaden súvis takýchto konštatovaní s tvrdenou nemožnosťou nahradenia väzby. Z týchto dôvodov je potrebné napadnuté uznesenie, ktoré v aspekte nenahradenia väzby v podstate odobrilo zbavenie osobnej slobody sťažovateľa, kvalifikovať ako ústavne chybné (m. m. napr. I. ÚS 250/2014, III. ÚS 582/2021, III. ÚS 625/2022).

58. Ústavný súd sumarizuje, že vzhľadom na absenciu presvedčivých úvah krajského súdu je napadnuté uznesenie v častiach, ku ktorým ústavný súd vyslovil výhrady v tomto náleze, ústavne neudržateľné. Ústavná nekonformnosť spočíva v tom, že je odôvodnené nedostatočne. Z týchto dôvodov ním bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Ústavný súd preto podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyslovil porušenie práv sťažovateľa podľa označených článkov ústavy a dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

59. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody, takéto rozhodnutie zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie. Podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Sťažovateľ v návrhu na rozhodnutie síce zrušiť napadnuté rozhodnutie nepožadoval, avšak vzhľadom na skutočnosť, že došlo ku konštatovaniu porušenia práv sťažovateľa, bolo v zmysle právnej úpravy nevyhnutné namietané uznesenie krajského súdu zrušiť (bod 2 výroku tohto nálezu).

60. Pokiaľ ide o oprávnenie ústavného súdu po zrušení napadnutého rozhodnutia vrátiť vec všeobecnému súdu na ďalšie konanie, v posudzovanej veci využitie tejto kompetencie ústavného súdu nie je priliehavé, keďže sťažovateľ bol z väzby prepustený 24. augusta 2023. Ústavný súd teda nevyužil fakultatívnu možnosť vrátenia veci na ďalšie konanie, a to nielen preto, že sťažovateľ sám také opatrenie v sťažnostnom petite nenavrhol, ale hlavne s ohľadom na skutočnosť, že zásah do sťažovateľovej osobnej slobody väzbou už v čase rozhodovania ústavného súdu netrvá. Opätovné rozhodovanie krajského súdu po prípadnom vrátení veci na ďalšie konanie by tak bolo celkom oprostene reálneho dopadu na porušené práva sťažovateľa spočívajúce v pozbavení jeho osobnej slobody.

61. V navrhovanom petite rozhodnutia o ústavnej sťažnosti sťažovateľ zároveň požadoval zakázať ďalšie obmedzenie jeho osobnej slobody plynúce z uznesenia okresného súdu sp. zn. 21Tp/27/2023 z 24. augusta 2023 (ktorým súd prvého stupňa síce vyhovel

žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ale túto nahradil okrem iného aj dohľadom probačného a mediačného úradníka s povinnosťou podrobiť sa kontrole technickým zariadením na kontrolu pohybu za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení), pretože „*dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, do ktorej bol vzatý... daný nebol*“. Podľa názoru ústavného súdu vyslovené porušenie práv spočívajúce v tom, že krajský súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k relevantným otázkam, nepredstavuje automaticky nedôvodnosť väzby sťažovateľa. Skutočnosť, že krajský súd nedal zadosť odôvodneniu svojho rozhodnutia, samo osebe neznamena, že dôvod väzby sťažovateľa neexistoval. Uvedenej požiadavke ústavný súd teda vyhovieť nemohol (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Primerané finančné zadosťučinenie

62. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

63. Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia od krajského súdu v sume 2 750 eur. Z citovaných čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde vyplýva, že finančné zadosťučinenie ústavný súd môže, ale nemusí priznať. Takéto zadosťučinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom (m. m. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08, III. ÚS 623/2017). Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo, a to spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. II. ÚS 558/2012, II. ÚS 47/2019, III. ÚS 481/2021, III. ÚS 275/2022, IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 36/2018). Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody už nie je možné napraviť, a to napríklad zrušením protiústavného rozhodnutia či opatrenia, prípadne uvedením do pôvodného stavu (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02).

64. Zohľadňujúc predovšetkým charakter a intenzitu porušenia sťažovateľom označených práv (spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia) a jeho konsekvencie, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením samotné vyslovenie ich porušenia a zrušenie napadnutého rozhodnutia. Primerané finančné zadosťučinenie mu preto nepriznal (bod 4 výroku tohto nálezu).

VII.

Trovy konania

65. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 796,28 eur.

66. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie k stanovisku krajského súdu), čo predstavuje celkom sumu 796,28 eur.

67. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.